

مانوان شعر و ادب

بختیاری

تألیف: قهرمان محمدی

انتشارات: ایل دخت بختیاری

سرشناسه	:	محمّدی، قهرمان، گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور	:	بانوان شعر و ادب بختیاری/گردآورنده قهرمان محمدی.
مشخصات نشر	:	تهران: ایل دخت بختیاری، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۳۳۵ ص.
شابک	:	9786009563227
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	شعر بختیاری -- قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
موضوع	:	Bakhtiari poetry -- 20th century -- Collections
رده بندی کنگره	:	۳۲۸۴ PIR / ب ۳۴۳ م ۳ ۱۳۹۵
رده بندی دی‌بی	:	۹/۳۱۸۸
شماره کتابخانه ملی	:	۴۴۶۴۵۲۹

مدیر مسوول: دکتر پریچهر سلطانی

همراه: ۰۹۱۳۱۸۱۴۹۳۸

بانوان شعر و ادب بختیاری

مؤلف: قهرمان محمدی

طراحی روی جلد: آرزو محمدی

طراحی و صفحه آرایی: بهرام محمدی

چاپخانه: کمالی نژاد

صحافی: قدر

چاپ اول ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان

کلیه حقوق چاپ محفوظ و متعلق به مؤلف است

فہرست مطالب

صفحہ	عنوان	صفحہ	عنوان
۱۸۵	صالحی فرد زیبا	۷	پیشگفتار - قہرمان محمدی
۱۹۳	فرامرزبان افسانہ	۱۱	نقد اجتماعی - دکتر پریچہر سلطانی
۱۹۴	قاسمی نسیرین	۲۷	سریا داودی
۱۹۷	کوہوایی شیوا	۳۷	عفت امانی
۲۰۱	محمدی گلناز	۴۳	زہرہ حسن پور
۲۱۲	منجری سیما	۴۹	ویکتوریا دقیقیان
۲۱۷	موسوی سیدہ سلیمہ		بخش اشعار کلاسیک
۲۲۶	نژاد محمدی آریتا	۵۴	چراغی فریاد
۲۲۹	ہارونی فریبا	۶۶	طاہری صغری
	بخش اشعار نو	۷۹	نادری سارا
۲۳۲	آقاسی پور فریدہ	۹۲	شہولی محبت
۲۳۹	الماسی محدثہ	۱۰۲	صغری منجری ندا
۲۴۱	ایل بیگی پور شعلہ	۱۰۲	ممینی زینب
۲۴۳	بابادی عکاشہ سمیرا	۱۲۰	موسوی سیدہ مریم
۲۴۵	داودی حمولہ سریا	۱۳۱	آقاسی پور فریدہ
۲۵۲	راکم ریبا	۱۳۷	آتش بار عصمت
۲۵۶	زینب سمیرا	۱۴۲	احمدی فاطمہ
۲۶۵	سلطانہ پریچہر	۱۴۶	الماسی محدثہ
۲۷۱	شاطری نیا	۱۴۹	ایل بیگی پور شعلہ
۲۷۶	شیرالی پور فروز	۱۵۰	باقری طاہرہ
۲۸۱	صالحپور زینت	۱۵۱	بہامین لیلا
۲۸۴	صغری منجری ندا	۱۵۳	بہمنی شیوا
۲۹۲	طاہری صغری	۱۵۵	پیروند سمیرا
۲۹۶	فروزندہ مرضیہ	۱۶۰	حاتمی کوکب
۳۰۱	کیانی پریسا	۱۶۴	داودی حمولہ سریا
۳۲۰	محمدی نوترکی سارا	۱۶۹	شبکوہی زہرا
۳۲۷	موسوی سیدہ زیبا	۱۷۶	شیخ زادہ افسانہ
۳۳۳	موسوی سیدہ سلیمہ	۱۷۷	شرافی زادہ مہشید

پیش گفتار

بنام خداوند جان و خرد

جای خوشحالی فراوان است پس از دهه ها تلاش بانوان بختیاری برای بیرون آمدن شعر و سروده هایشان از زیر سایه ی شعر آقایان سرانجام به این نتیجه ی دلخواه رسیده است که در حال حاضر مجموعه کتاب بانوان شعر و ادب بختیاری توانسته آثار ارزشمندی از تعداد زیادی از بانوان بختیاری را گرد آورد و افتخاری باشد که اولین مجموعه ای گرانبار از بانوان به جامعه ی بختیاری تقدیم گردد، کاری که شاید دو سه دهه پیش دو روز دسترس به نظر می رسید. این مهم نتیجه تلاش بسیار ارزشمند بانوان گرانقدر تمام کسانی است که دل در گرو زبان و ادبیات و شعر و فرهنگ بختیاری دارند.

در سه چهار دهه اخیر پس از جنبش ادبی در جامعه ی بختیاری، بانوان نیز به حرکت درآمدند و همپای برادران همباز خود، شش فراوان جایگاهی را بدست آوردند که امروز میتوانند همایش جداگانه و کتاب های شعر جداگانه ای داشته باشند و اعلام کنند که ما به توانایی های لازم فرهنگی و ادبی برای ساختن یک بنای پا برجا رسیده ایم و بر اثر این تلاش ها میتوانیم افتخار کنیم بانوان را داریم که در عرصه های گوناگون نام آورند. امروز بانوان ما به این خودباوری رسیده اند که می توانند رده های بالای علمی و ادبی را طی کنند، کتاب های بسیاری را بنویسند، برده از روی بزرگترین و شایسته ترین شخصیت سیاسی تاریخی زن بختیاری بردارند، دانشنامه قوم بختیاری بنویسند، فرهنگ و فولکلوریک بختیاری را تدوین کنند و ده ها جلد کتاب از اشعار خود را به چاپ برسانند.

اگر بخواهیم آغازی را برای شعر بانوان در نظر بگیریم، شروع شعر بانوان بختیاری در سوگ چامه ها و دل سروده ها و لالایی هاست که توسط آنان سروده شده است.

در عرصه شعر هم خود همپای شعرای مرد در لامردان های خانواده های بزرگ قوم با تشکیل کتابخانه ها و کانون های ادبی همگام بودند. در جنبش ادبی بختیاری زنان

شاعری با ورود به انجمن ها و کانون های ادبی توانایی خود را در شعر و ادبیات نشان دادند. در زمینه چاپ و نشر و ورود به همایش ها و گردهمایی های ادبی نشان دادند. همپای مردان و شانه به شانه آنها پیش میروند و شعر آنان لبریز از مفاهیم اجتماعی، سیاسی، طبیعت گرایی و حماسی است. در کتاب حاضر - بانوان شعر و ادب بختیاری - با ارائه اشعار بسیار خوب از طرف بانوان به این نتیجه میرسیم که همسطح دیگر شعرای بختیاری هستند.

کاری به دنیای سیاست نداریم که در آن عرصه ها هم بانوان ما نام آور شدند، اما در میدان فرهنگ و ادب با تنگناهای فراوانی که با آن دست و پنجه نرم می کنند، در این میدان غیر منصفانه با به پای مردان پیش آمده اند. بسیاری از آنان کتب شعر به چاپ رسانده اند، بسیاری در صف چاپ کتب های شعر خود هستند.

بر خلاف موسیقی که کمتر می شود اولین بار توسط مردان و آنها با الهام از طبیعت و پرندگان و برای شکار و ادامه ی زندگی بوجود آمد میتوان گفت شعر که از احساسات درونی انسان سرچشمه می گیرد و حسی زنده ی احساس است، اولین بار توسط زنان و از زبان زنان در جملات مهر آمیز و برابری صحبت به کودکان جاری شد تا جایی که فرهنگ فولکلوریک ما پر از اشعار مادرانه ی زنان است که توسط زنان سروده شده، با اینکه در جوامع عشایری و ایلی شانس ظهور و بروز استعدادهای بانوان با تنگناهایی روبرو بود، اما در هر زمینه ای از شعر جای پای بانوان پیدا است. از زبان مادران و زنان چه در لالایی ها چه در گاگریوها و چه در مورد کار و امور زندگی و حتی عاشقانه ها اشعاری را داریم که سرایندهان آنها بانوان گمنام و ناشناخته هستند. همین است که اگر بخواهیم نقش بانوان بختیاری را در شعر بررسی کنیم بدون شک باید مراجعه کنیم به اشعار فولکلوریک و گاگریوها و سوگ چامه ها و لالایی ها و اشعار مادرانه که از عمق جان برخاسته اند، در هر مرحله ای از زندگی و در هر زمینه ای جای پای بانوان ما پیدا است.

با در نظر گرفتن روند شعر کنونی بانوان بختیاری و با در نظر گرفتن گذشته های نه چندان دور، زمانی که در لامردان های بزرگان، با سوادان، خوانین و کلانتران بختیاری

نشست های شاهنامه خوانی و نظامی خوانی و گلگشت هایی به دیوان های دیگر شعرا بود، زنان هم که از دور و نزدیک گوشی بر این نواها داشتند کم کم از زبان آنها زمزمه هایی جاری شد که زایش شعر بانوان را تکمیل کرد.

اگر از نظر زمانی ملا زلفعلی کرونی و داراب افسر بختیاری و معاصرانشان را بخواهیم اولین پدید آورندگان شعر بختیاری و پیشگامان این حرکت بزرگ ادبی که به نوشتار در آمده و بجای مانده به حساب آوریم، اشعاری از بانوان را داریم که این بانوان از میان خانوادگی های بختیاری آشنا به ادبیات و شعر آن روزگار بوده اند.

در دورانی که شعر بختیاری شانس ظهور و بروز پیدا کرد، در میان صفحات کمی که از پیشینیان به جای مانده، هم بانوان را هم یا همپای مردان یا با فاصله زمانی کم در حد استاد و شاگرد می بینیم.

بی بی مریم سهرابی متخلص و افسرده فرزند امان الله خان سهرابی متولد ۱۳۲۴ هجری قمری و متوفی به سال ۱۳۷۴ شمسی همچون پدرش ایزد پناه دارای طبع شاعری بود.

مرا باب من نام مریم نهاد

روانش به مینو همی شاد باد

نهام به گیتی چو پژمرده شد

تخلص به اشعارم افسرده شد

بی بی عظیمه بختیار فرزند نصیر خان سردار جنگ متولد ۱۲۹۷ شمسی - رحلت ۱۳۸۱

دل حساس زود رنج مرا

تاب غم های زندگانی نیست

جز سکوت و صفای آغوش

آنچه غم را زداید از دل چیست

روحي مشوشم که ز بیداد سرنوشت

آشفته حال از بر جانان گریختم

قلبم به خون تپیده و چشمم پر از سرشک
دل جا نهاده بیدل بی جان گریختم
از مصدر وصال و از آن کاخ آرزو
آزرده دل به وادی هجران گریختم
بختم نبود یار که یاری کنم تو را
رفتم ولی بقای تو خواهان گریختم

بانو ویکتیریا (اسرده) دختر عبدالکریم خان سالار ارفع متخلص به آشفته از خانواده
اسفندیار خان سردار اسعد، متولد ۱۳۰۶ شمسی وفات ۱۳۵۵ شمسی
زاهد ز بهشت انمان میسازد
عابد به عمل بدان جهان میبازد
عارف به معارف درون میبگرد
عاشق که برای عشق جان میبازد
چون مرغک بی آشیان سر کرده زیر پرده
از موج در دریای غم پیجان و نالان تر مند
همچون صبا در جست و جو آواره کردم خویش را
در راه عشق و دوستی بنموده ترک سرم